

ВОЙТЕНКО В. Г.

студент 4 курсу спеціальності правознавство ЖНАЕУ, м. Житомир,
Україна

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ

Публічна служба органічно пов'язана з державою та органами місцевого самоврядування, їх місцем і роллю в житті суспільства. В діяльності службовців публічної служби знаходять своє реальне втілення завдання і функції держави.

Політико-правові процеси, які сьогодні відбуваються в Україні, зумовили необхідність переглянути державно-службове законодавство на предмет його оновлення і усунення наявних колізій. Важливе значення має створення в Україні цілісного інституту публічної служби.

Відповідно до Концепції адаптації інституту державної служби в Україні до стандартів Європейського Союзу, потрібно дослідити і реально оцінити власні здобутки у цій сфері та вивчити і проаналізувати відповідне законодавство та практику його застосування в зарубіжних країнах. Це допоможе пришвидшити процес урегулювання публічно-службових відносин. Відповідні напрацювання у цьому напрямі зробили фахівці вітчизняної юридичної науки, серед яких: В.Б. Авер'янов [1, с. 6–13], Ю.П. Битяк [2,], С.Д. Дубенко [3], Н.Р. Нижник [4], О.В. Петришин [5] та інші [6]. Однак дана проблематика не втрачає своєї актуальності і сьогодні. Сьогодні єдиним законодавчим актом, який містить дефініцію цього поняття, залишається Кодекс адміністративного судочинства України. Як відомо, правове регулювання суспільних відносин забезпечують норми приватного і публічного права, тоді як приватне право має захищати інтереси окремих осіб, публічне право регулює відносини за участю держави в особі її органів.

Публічне право регулює відносини, пов'язані з правовим механізмом організації і функціонування держави та її органів, тобто реалізацією публічної влади. Як зазначено в академічному курсі Адміністративне право України, остання характеризується, “по-перше, легальністю застосування сили у межах держави, по-друге, верховенством і обов'язковістю її рішень для будь-якої іншої влади, знеособленістю, загальністю, різноманітністю ресурсів тощо” [7, с. 478].

Неможливо також не згадати про оновлений Закон України «Про державну службу» від 1 травня 2016 р., який враховуючи політико-правові реалії сьогодення та реформаційні процеси, є вимогою сьогодення, оскільки він містить ряд позитивних положень, які здатні вивести на якісно новий рівень правовідносини у сфері державної служби. Так, зокрема, відбулася деполітизація державної служби, тобто новий закон чітко розмежовує посади державної служби від політичних посад та посад патронатної служби, чим значно обмежив кількість державних службовців та зменшив вплив політиків на них. По-новому також поділяються категорії посад державних службовців (замість 7 категорій за старим законодавством тепер будуть категорії «А», «Б» та «В») та встановлюються ранги держслужбовців (тепер буде 9 рангів замість встановлених раніше 15), що відповідає практиці відповідного правового регулювання у Європі [8, с. 235]. Хоча варто відзначити, що деякі положення оновленого закону все ж потребують ще доопрацювання.

Поняттям “публічна служба” доцільно охопити передусім, два основні види службової діяльності – державну службу і службу в органах місцевого самоврядування. Служба в органах місцевого самоврядування (муніципальна служба) слугує з метою реалізації завдання, які визначає територіальна громада, чи представницькі органи місцевого самоврядування у межах своєї компетенції, а також і ті, що делеговані державою. Правова природа служби в органах місцевого самоврядування засвідчує як про можливість, так і доцільність зачислення її до публічної служби. Після прийняття Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” (1997 р.) дія Закону “Про державну службу” (1993р.) була поширена і

на діяльність посадових осіб органів місцевого самоврядування. Ситуацію у правовому регулюванні служби в органах місцевого самоврядування змінило прийняття Закону України “Про службу в органах місцевого самоврядування” від 7 червня 2001 р. В Україні створена і діє єдина система органів управління у сфері державної служби і служби в органах місцевого самоврядування, яку очолює Головне управління державної служби. З метою повноти врегулювання публічно-службових відносин можна звернутися до європейської практики у цій сфері. Уперше в національному законодавстві термін “публічна служба” було визначено у Кодексі адміністративного судочинства України (2005 р).

Отже, публічна служба - це професійна, політично нейтральна діяльність осіб, на адміністративних посадах в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування. До публічної служби можна також відносити професійну, неполітичну діяльність в апаратах інших органів державної влади: глави держави, парламенту, судів тощо. Організація публічної служби має базуватись на принципах верховенства права, законності, публічності, професійності, відкритості, політичної нейтральності, лояльності, стабільності та доброчесності.

Список використаних джерел

1. Авер'янов В.Б. Принцип верховенства права – вирішальна засада реформування державної служби // Наукові засади реформування державної служби в Україні / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. – К., 2000. – С.6–13.

2. Битяк Ю.П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади: Монографія. – Харків: “Право”, 2005. – С. 295.

3. Дубенко С.Д. Державна служба: сучасний стан і напрямки розвитку // Державне управління: теорія і практика” / За заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Авер'янова В.Б. – К.: Юрінком Інтер, 1998. – С175–189.

4. Петришин О.В. Види державної служби: загальнотеоретичний підхід // Вісник Академії правових наук України. – 2000. – № 4. – С.116–129.

5. Дубенко С.Д. Державна служба і державні службовці в Україні: Навчально-методичний посібник / За заг. ред. Н.Р. Нижник. – К.: ІнЮре, 1999. 242 с 6. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України / За заг. ред. В.П. Тимошука, А.М. Школика – К.: Конус, 2007. – 735 с.

7. Адміністративне право України. Академічний курс: Підручник: У 2-х т: Т. 1. Загальна частина / Ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова). – К.: Вид-во “Юридична думка”, 2004. – 478 с.

8. Костенко С.О. Окремі аспекти правового регулювання діяльності державних службовців / С.О. Костенко // Актуальні питання державотворення в Україні: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (20 травня 2016 року) / Редкол.: д.ю.н. І. С. Гриценко (голова), к.ю.н. І. С. Сахарук (відп. ред.) та ін. – В 3-х томах. - Том 1. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2016. – С.234-236